

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Статті публікуються в рамках проведення міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства», 23 листопада 2020 р., м. Харків, Україна. Розміщення статті автора у збірнику є підтвердженням участі автора у конференції.

Редакційна колегія:

Кучин Павло Захарович, заслужений артист України, СГ НТМ «Новий курс» (головний редактор)
Акінішина Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Березовська-Чміль Олена Борисівна, кандидат політичних наук, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Внукова Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну
Гончаренко Тетяна Ігорівна, СГ НТМ «Новий курс» (відповідальний секретар)
Дека Іванна Петрівна, кандидат педагогічних наук, Національний університет «Львівська політехніка»
Дубовик Наталія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент, Державний університет телекомунікацій
Захаревич Михайло Васильович, кандидат мистецтвознавства, доцент, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого
Карпинський Борис Андрійович, доктор економічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка
Кислюк Любов Вікторівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, Луганський національний аграрний університет
Кожедуб Олена Василівна, кандидат соціологічних наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Коробчук Людмила Іванівна, кандидат педагогічних наук, Луцький національний технічний університет
Косуля Ірина Юрївна, кандидат соціологічних наук, доцент
Кучин Сергій Павлович, доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського
Мкртічян Оксана Альбертівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Пашкова Надія Ігорівна, кандидат філологічних наук, доцент, Київський національний лінгвістичний університет
Підлісна Ольга Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
П'ятакова Галина Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
Сафонова Наталія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, Тернопільський національний економічний університет
Столярчук Ольга Святославівна, кандидат філософських наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет
Тарасюк Лариса Сергіївна, доктор філософських наук, доцент, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Тополевський Віктор Юрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, Харківська державна академія культури
Федоренко Микола Олександрович, кандидат філософських наук, доцент, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Шевчук Інна Володимирівна, кандидат наук з державного управління, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Шептуха Олена Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури
Шпак Світлана Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування
Яцишин Уляна Володимирівна, кандидат політичних наук, Національний університет «Львівська політехніка»

УДК 009:3(082)

C69

Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 36. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2020. – 152 с.

© СГ НТМ «Новий курс», 2020

© Автори, 2020

Збірник засновано 2010 року.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ №23259-13099ПР від 19.04.2018. Міжнародний стандартний номер періодичного видання ISSN 2305-9869 (print), ISSN 2709-1287 (online)

Збірник включено до міжнародної бази даних періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory, до каталогу наукових ресурсів відкритого доступу ROAD, до міжнародної бази даних InfoBase. Збірник індексується за показниками InfoBase Index (InfoBase), h-індекс (Google Scholar), i10-індекс (Google Scholar).

Наукові статті розміщуються в базі даних інформаційного ресурсу «Наукова періодика України», в пошуковій системі наукових публікацій «Google Scholar», на сайті засновника www.newroute.org.ua.

Засновник та видавець збірника: «Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс» (рік заснування – 1989). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК№6392 від 07.09.2018. Видавець зареєстрований у глобальному реєстрі видавців Global Register of Publishers.

Контакти: +380970440309, sgvisn@gmail.com, info@newroute.org.ua
Вул. Манізера, 3, м. Харків, 61002, Україна.

Публікація у збірнику вважається науковою працею, яка опублікована у вітчизняному друкованому науковому періодичному виданні та підтверджує апробацію наукових досліджень автора. Збірник не входить до переліку фахових видань України.

Автори несуть відповідальність за зміст (авторство та самостійність досліджень), точність та достовірність викладеного матеріалу. Редакція може не поділяти точку зору авторів.

ЗМІСТ

Стор.

Розділ перший**Педагогіка, соціологія, філософія, психологія, соціальні комунікації**

<i>Фастовець Оксана Олексіївна</i> МІНІМІЗАЦІЯ РИЗИКІВ НА КРУЇЗНИХ МАРШРУТАХ В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ КОМПАНІЇ COSTA CRUISES	... 6
<i>Стрілецька Наталя Михайлівна, Макаренко Олена Миколаївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	... 8
<i>Панькевич Олена Олександрівна</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКСТРЕНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ (НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»)	... 10
<i>Балаховська Юлія Михайлівна</i> ПРОБЛЕМА РОЛІ ВЧИТЕЛЯ ЛІТЕРАТУРИ В СИСТЕМІ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ЦЗИАЦІ	... 12
ВОСПИТАНИЕ ПОТРЕБНОСТИ В ЗДОРОВОМ ОБРАЗЕ ЖИЗНИ У РАЗЛИЧНЫХ СЛОЕВ НАСЕЛЕНИЯ В КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКЕ	... 14
<i>Уткіна Юлія Олексіївна</i> ІНОЗЕМНА РЕКЛАМА У ХАРКОВІ: 100 РОКІВ ТОМУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ ХДНБ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА)	... 15
<i>Мартинюк Тетяна Олександрівна</i> ТВОРЧИСТЬ ЯК ФАКТОР КОНСТРУКТИВНОГО ПЕРЕЖИВАННЯ ФРУСТРАЦІЙНИХ СТАНІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	... 20
<i>Невмержицька Ольга Миколаївна</i> РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ Я-ОБРАЗУ В РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	... 23
<i>Ковтун Анна Володимирівна</i> ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ В НАУКОВО-ПРАКТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	... 25
<i>Мкртічян Оксана Альбертівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	... 28
<i>Петрович Анна Іванівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ КОРЕКЦІЇ САМООЦІНКИ У ПІДЛІТКІВ	... 30
<i>Костенко Інна Миколаївна</i> РЕФЛЕКСИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ	... 32
<i>Даниляк Катерина Володимирівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СТРАХУ НА САМОРЕАЛІЗАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ	... 35
<i>Кравцова Юлія Олександрівна</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ ТВОРЧОЇ МОЛОДІ	... 38
<i>Ніжеловська Інна Валеріївна</i> РЕФЛЕКСІЯ ЯК ФАКТОР РЕГУЛЯЦІЇ ТРИВОЖНОСТІ У ДОРΟΣЛИХ	... 40
<i>Сачевська Наталія Ігорівна</i> РОЛЬ САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ПОДОЛАННІ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ	... 43
<i>Хурцулава Олександр Валерійович</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ Я У ОСІБ З АДИКТИВНОЮ ПОВЕДІНКОЮ	... 45
<i>Бочевська Ольга Іванівна</i> НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	... 48

<i>Кириліва Валерія Олегівна</i> ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	... 51
<i>Агеєнко Тетяна Анатоліївна, Третякова Любов Антонівна</i> ТЕХНІКА ДРУКУ ЛИСТЯМ НА ЗАНЯТТЯХ «МИСТЕЦТВА» В НУШ ЯК ЗАСІБ ЕКО-ХУДОЖНЬОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ	... 53
<i>Сергіна Світлана Володимирівна</i> ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ ЗА ДОПОМОГОЮ СЕРВІСУ MICROSOFT TEAMS	... 55
<i>Кіореско Олександра Валеріївна</i> МЕТОДИКА ТЕСТУВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ У ЧИТАННІ ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВОЮ	... 57
<i>Демидюк Марія Юріївна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ	... 59
<i>Олексійовець Леся Миколаївна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	... 62
<i>Шокот Анастасія Миколаївна</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ СЕРВІСУ POWTOON НА УРОКАХ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ В 2 КЛАСІ	... 64
<i>Марченко Єлизавета Олексіївна</i> УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА СОЦІОЛОГІЇ	... 69
<i>Serheieva Oksana Oleksiivna</i> E-LEARNING IN EUROPEAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	... 71
<i>Шуплецова Людмила Юріївна</i> МУЗИЧНІ ЗАНЯТТЯ – ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКА	... 72

Розділ другий

Мистецтвознавство, культурологія, філологія, історія

<i>Космін Леонід Георгійович</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО СВІТЛА ПРИ ПОСТАНОВЦІ ВИСТАВ	... 75
<i>Чжао Чженгуан</i> ТИПОЛОГІЯ НЯНЬХУА КИТАЮ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.	... 78
<i>Таган Ярослава Іванівна</i> ВИЯВЛЕННЯ НЕОРОМАНТИЧНИХ РИС У СИМФОНІЇ № 3 «АНТИТЕЗИ» Є. ПЕТРИЧЕНКА	... 81
<i>Бабунич Юлія Ігорівна</i> НАЦІОНАЛЬНІ ПРОЯВИ СИМВОЛІЗМУ В УКРАЇНСЬКОМУ МАЛЯРСТВІ МОДЕРНІЗМУ	... 83
<i>Гоцко Алла Николаевна</i> КОМПЕТЕНТНОСТНИЙ ПОДХОД В ПРОФЕСІОНАЛЬНОЇ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛІВ	... 86
<i>Пальок Віктор Вікторович</i> ПОЛІТИЗАЦІЯ КУРДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ В ПЕРІОД «ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ»	... 88
<i>Боднарюк Віоріка Сергіївна</i> СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ ПРОСТІР СПОЛУЧНИКІВ СУРЯДНОСТІ У ФРАНКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	... 91
<i>Сафонова Наталія Анатоліївна</i> ОСОБЛИВОСТІ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА КАНАДСЬКОГО ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТ ДІАСПОРИ	... 94

<i>Пітель Віра Мирославівна, Пітель Василь Іванович</i> ТИПОЛОГІЯ МОТИВАЦІЙНИХ ВІДНОШЕНЬ У СТРУКТУРІ БАГАТОЗНАЧНИХ ЗАГАЛЬНИХ НАЗВ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ	... 96
<i>Підлісна Ольга Вікторівна</i> СВІТЛОКОЛІРНИЙ ДИЗАЙН У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	... 99
<i>Шпирало-Запоточна Лілія Романівна</i> СВІТОГЛЯДНИЙ ДИСКУРС СИНТЕЗУ ПЛАСТИЧНИХ МИСТЕЦТВ В ІСТОРИЧНІЙ ПРОЕКЦІЇ	... 102
<i>Додонова Анастасія Ільинична</i> ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЕННОСТИ ОБРАЗА РЕБЁНКА В ЛИТЕРАТУРЕ НЕКЛАССИЧЕСКОГО ПЕРИОДА	... 104
<i>Сафонова Ірина Григорівна</i> ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ХРЕСТА (КРИЖА) ЯК САКРАМЕНТАЛЬНО-ЛАКОНІЧНОГО СИМВОЛУ (TYPOLOGY OF THE CROSS AS A SACRAMENTAL AND LACONIC SYMBOL)	... 107
<i>Бондаренко Дмитро Русланович</i> ТВОРИ ГОГОЛЯ У ТЕАТРІ ЛЯЛЬОК	... 109

Розділ третій

Економіка, юриспруденція, політика, публічне адміністрування

<i>Пашко Ольга Сергіївна</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА РИНКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	... 111
<i>Минка Юлія Василівна</i> МОТИВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	... 113
<i>Вакулик Ірина Іванівна</i> НОВИЙ ПОГЛЯД НА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	... 115
<i>Кухта Василь Васильович</i> ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОГО ЧИННИКА НА ПОЛІТИКО-ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ КРАЇН ТРОПІЧНОЇ АФРИКИ	... 117
<i>Березовська-Чміль Олена, Крис Марія</i> ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА	... 119
<i>Malacoubate Kolani</i> CULTURAL DIVERSITY – TOGO'S SOURCE OF ECONOMIC DEVELOPMENT	... 120
<i>Дивнич Ольга Дмитрівна, Фролова Ірина Іванівна, Кожжара Євгеній Юрійович</i> КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ У РЕСУРСНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	... 123
<i>Дубовик Наталія Анатоліївна</i> ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ	... 126
<i>Кирилюк Наталія Андріївна</i> ДЕРЖАВНІ ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	... 127
<i>Кобець Юлія Василівна, Мимоход Юлія Володимирівна</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОЛІТИКИ ТА МОДИ: СОЦІОПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ	... 128
<i>Босак Андрій Остапович, Залізна Любов Вікторівна</i> ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ	... 131
<i>Гіденко Євген Сергійович</i> ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТАКТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ОСНОВ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КУРС ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	... 132
<i>Рец Віолетта Володимирівна</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОБРОВОЛЬНОЇ ВІДМОВИ ВЛАСНИКА ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	... 135

<i>Сухоцкая Вероника Михайловна</i> ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ МЕХАНИЗМА ПОДОХОДНОГО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	... 138
<i>Волкова Неля Василівна, Слинко Анжеліка Олегівна</i> ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	... 140
<i>Бесько Оксана Анатольевна</i> ФОРМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВОМ УЧРЕЖДЕНИЙ ОБРАЗОВАНИЯ, РЕАЛИЗУЮЩИХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ, В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	... 143
<i>Волкова Ольга Викторовна, Фаталиева Елизавета Васильевна</i> МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	... 145
<i>Азарова Валерия Александровна</i> СОВРЕМЕННЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ПЛАТЕЖНЫХ КАРТ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	... 148

Розділ перший*Педагогіка, соціологія, філософія, психологія, соціальні комунікації***Фастовець Оксана Олексіївна**

Кандидат педагогічних наук, доцент

*Національний університет фізичного виховання і спорту України***МІНІМІЗАЦІЯ РИЗИКІВ НА КРУЇЗНИХ МАРШРУТАХ
В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ КОМПАНІЇ COSTA CRUISES**

Стаття присвячена новому тренду на туристичному ринку світу – безпечним подорожам. Висвітлено досвід втілення круїзною компанією Costa Cruises заходів щодо мінімізації ризиків, створення умов безпечних подорожей в умовах нової реальності. Зазначено його актуалізацію в умовах нової реальності для розвитку круїзного туризму. Ключові слова: туризм, круїз, мінімізація ризиків, нова реальність.

Ринок круїзних подорожей останні роки активно розвивався. За період 2009-2019 рр. чисельність круїзерів стабільно зростала з 17,8 до 27,2 млн. осіб [1]. За даними Міжнародної асоціації круїзних ліній (CLIA) основними трендами на ринку круїзів соціальні мережі та «оздоровчі маршрути».

По-перше, т. з. інстаграмні подорожі, де щоденно в соціальних мережах публікується велика кількість постів з тегом #travel та круїзери діляться своїм досвідом з борта лайнера та заохочують до подорожей інших.

По-друге, повне занурення, коли мандрівники шукають засобу позбавитися стресу, а тому круїзні компанії пропонують на борту оздоровчі заходи (спа-досвід, здорове харчування, фітнес інновації).

Також активно відбувалося: впровадження розумних технологій (цифрові браслети, брелоки, наміста). Також активно впроваджуються екологічні технології у практику круїзної індустрії. Лише за 2020 р. було інвестовано більше 23,5 млрд. дол. у судна, що використовують чистіше пальне. Близько половина (49%) нових потужностей (лайнери нового покоління) працюватимуть на зжиженому природному газі, що на 51% більше ніж у попередньому році. Більше 69% круїзних лайнерів вже використовують системи очистки вихлопних газів (EGCS), 99% нових замовлень суден оснащені передовими системами очистки стічних вод [2].

Туристичний потік у першому півріччі 2020 р. скоротився на 65%, що обумовлено закриттям кордонів через пандемію коронавірусу. Всього не відбулися близько 440 млн. поїздок, що призвело до втрати 460 млрд. дол. для світового туристичного сектору. Це приблизно в 5 разів більше, ніж збитки від міжнародного туризму, зафіксовані в 2009 р, в умовах глобальної економічної кризи. Більш всього від обмежень, пов'язаних з коронавірусом, постраждав регіон Азія, де туристичний потік скоротився на 72%. В Європі він знизився на 66%, в Африці та на Близькому Сході – на 57%, а в Америці – на 55%. Також були відмінені всі круїзні маршрути.

Проте з вересня 2020 р. ринок круїзів поступово почав відновлюватися, спочатку на внутрішньому рівні. Так з дозволу уряду Італії та у відповідності з ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) розпочалася круїзна навігація італійської компанії Costa для італійських туристів. Проте згодом, у відповідності з ECDC на борт матимуть можливість підійматися громадяни інших країн, проте перші маршрути здійснюватимуться між італійськими портами. Планується запуснути маршрути грецькими островами та західною частиною Середземного моря, Канарами, круїзами із заходом до Греції та Єгипту. У грудні 2020 р. планується запуск круїзу на Кариби, у січні 2021 р. – навколосвітню подорож.

На сьогоднішній день існує три списки країн: «зелений», «помаранчевий» і «червоний». У першому наведені держави, громадяни яких мають можливість прибувати до ЄС (і відповідно на лайнери Costa) без попередніх медичних процедур; другий список передбачає необхідність заздалегідь здати аналізи на COVID-19; для країн з третього списку – Європа закрыта. Проте ситуація весь час змінюється, але тема безпеки перебування гостей на борту є ключовою в діяльності компанії Costa Cruises. Максимально допустимим є завантаження бортів до 50%, тому гості мають можливість дотримуватися соціальної дистанції.

За участі незалежних експертів з сфери охорони здоров'я розроблено та втілюється протокол безпеки Costa, у відповідності з яким змінюється порядок бронювання круїзів, реєстрації та посадки клієнтів на лайнер, а також підходи до організації сервісу на борту.

По-перше, на етапі бронювання компанія просить своїх агентів вносити до системи актуальні телефони та електронні адреси туристів. Ситуація може швидко змінюватися, як у компанії, так і у клієнтів, тому важливою є можливість оперативного зв'язку. За 72 години до відправлення відкривається попередня

он-лайн реєстрація на круїзний рейс, яку необхідно здійснити самостійно кожному дорослому мандрівнику (на www.mycosta.com). Під час реєстрації заповнюється форма про стан здоров'я – клієнт відповідає на запитання про самопочуття і після цього, якщо відсутні протипоказання, скачує круїзний квиток. У агента така технічна можливість відсутня. У випадку, коли після оплати подорожі, виявилися проблеми із здоров'ям або підтвердився Covid, вартість путівки буде повернена в повному обсязі як особі, що захворіла, так і тим з ким була запланована поїздка. Клієнти звертаються до своїх агентів, а ті через кол-центр Costa отримують чіткі вказівки відносно порядку повернення коштів. Для турагентів в системі бронювання наведені усі підказки з новими правилами бронювання, реєстрації на рейси та ануляції турів та необхідні інформаційні листи.

Відбулися зміни у порядку організації посадки туристів на борт. Це зроблено з метою запобігання чергам в терміналах. Процес реєстрації пришвидшився завдяки попередній он-лайн-реєстрації клієнтів. Крім того, кожному клієнту виділяється персональний слот – чіткий час, коли необхідно з'явитися на посадку. Разом з тим в терміналах з'явилися нові процедури: вимірювання температури, перевірка загального стану здоров'я, експрес-аналіз на COVID-19 (Swab Test). Ці процедури займають близько 30 хв. Для комфорту та безпеки пасажирів в термінах збільшено кількість зон очікування, здійснено розмежування простору з метою дотримання соціальної дистанції пасажирів, часті здійснюється дезінфекція всіх приміщень та повітряних систем.

На борту також створені умови для дотримання соціальної дистанції та вирішення проблем туристів безконтактно. Стійки реєстрації скасовані, з будь якими запитаннями та побажаннями туристи мають звертатися з власних кают до сервісної служби лайнера. Крім того, компанія пропонує всім скачати на смартфони додаток Costa App, завдяки якому мати можливість: проглядати меню ресторанів і бронювати столи, замовляти екскурсії, місця на шоу, а також слоти до фітнес-центрів, дитячих клубів тощо. Для роботи у додатку не потрібно платити за Інтернет, достатньо підключитися до внутрішньої Wi-Fi-мережі лайнера.

Відбулися зміни у порядку проведення берегових екскурсій. Автобуси дезінфікуються після кожного рейсу, соціальне дистанціювання гарантується за рахунок зменшення кількості учасників, туристам пропонуються індивідуальні навушники, до і після екскурсії здійснюється вимірювання температури. Поки що вільного часу для шопінгу та прогулянок немає і взагалі, залишати лайнер можливо лише у складі групи.

Носити захисну маску повинні всі гості старші за 6 років у загальних зонах лайнера, в терміналах, автобусах, на екскурсіях. Але в приватному середовищі маски не потрібні – наприклад, коли гості знаходяться у своїх каютах, сидять за столиками в ресторанах, відпочивають у шезлонгах. Всюди встановлені дозатори з дезінфікуючими засобами для рук. Гості відчуватимуть себе VIP-персонами: вся інфраструктура лайнера практично у персональному розпорядженні, черги відсутні, всі проблеми вирішуються за зверненням телефоном. Зрозуміло, що деякі нововведення сприяють підвищенню якості сервісу та будуть застосовуватися в подальшому.

Також на кожному лайнері є медичний центр, який обладнаний всім необхідним, щоб діагностувати та лікувати COVID. Каюти-ізолятори мають балкони. За новими правилами ізолюються хворий та особи які з ним подорожують. У порту вони переводяться на берег для лікування, а лайнер продовжує свій маршрут [3].

З поширенням коронавірусу туристична індустрія в цілому постала перед кризою, яка може виявитися найгіршою в історії. Зазначимо, що ЮНВТО підкреслює стійкість туризму та спроможність створювати робочі місця після кризових ситуацій, а також зазначає про важливість міжнародного співробітництва.

Отже, втіленню протоколів безпеки приділяється велике значення в діяльності туристичних компаній на сучасному етапі. Також необхідно зазначити, що після пандемії індустрія туризму активізує використання цифрових трансформацій.

Джерела

1. 2019 Cruise trends&industry outdoor URL: <https://www.cruising.org.au/Tenant/C0000003/00000001/CLIA%202019%20State%20of%20the%20Industry.pdf>. Дата звернення 10.10.2020
2. 11 круїзних трендов 2019 года. URL: <https://inflatcruises.com/ru/news/view/news-cruise-trends-2019>. Дата звернення 10.10.2020
3. Круїзы в новой реальности. URL: <https://www.tourdom.ru/hotline/strategii-kompaniy/kruizy-v-novoy-realnosti>. Дата звернення 18.10.2020